

Intel·ligència i diplomàcia

Si vostès governessin la desena potència industrial del món. Si gestionessin un estat que havia arribat a ser el centre d'un gran imperi, tal com ho certifica el seu patrimoni històric, artístic i cultural. Si, després de llargs períodes de decadència i turbulències –amb guerres civils i dictadures–, haguessin pogut modernitzar aquell estat per homologar-lo als de les potències europees veïnes. Si tinguessin encarrilat un vell conflicte *intern* –foral i nacional– de manera que semblés a prop la superació de la violència que l'havia caracteritzat i que provocava respostes impròpies d'un estat de dret i alguna incomoditat internacional. Si, en plena fase de consolidació de l'estat nació, es trobessin que en el territori de més pes econòmic –principal plataforma industrial i jaciment de recaptació de recursos– hi hagués un creixent desafecte envers l'estat, vist com un instrument ineficient, depredador de recursos i limitador de les llibertats. Si, com a conseqüència, veiessin que els darrers deu anys guanyaven protagonisme les posicions independentistes, defensores d'una especificitat nacional –econòmica, política i cultural– diferent de la nació exclusiva promoguda pel propi estat... Si es trobessin en aquesta situació, ¿vostès què farien?

Vostès –i ells, els gestors reals d'aquell estat– considerarien que la desafecció d'aquella peça, d'aquell territori econòmicament fonamental, constituïa el seu principal problema polític. I l'avenç del sobiranisme en aquell territori seria abordat com l'obstacle principal a superar en el procés de consolidació *definitiva* de l'estat nació.

L'estat espanyol, en diverses circumstàncies històriques, ha sabut que la seva prioritat política era resoldre el *problema* català. En general, hi ha donat resposta combinant el recurs a la força amb el pacte de vassallatge amb algun interlocutor autòcton *de confiança*. D'ençà de la conjuntura d'alt risc oberta amb la caiguda de la monarquia (1931), l'actual tensió entre Catalunya i Espanya és la més preocupant des de la perspectiva de l'Estat. Totes les forces polítiques que conceben Espanya com la seva identificació primordial i el seu escenari polític de referència ho tenen clar. I els aparells de l'Estat, inclosos els serveis d'intel·ligència, també. És el seu projecte històric. És la seva lògica.

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

pia (jurídica, institucional, mediàtica, internacional...) mentre fa evidents les febleses del catalanisme.

La consciència de la gravetat del moment en la relació Espanya-Catalunya ha fet extremar la cautela de l'Estat i concentrar la màxima intel·ligència política en la partida. Una intel·ligència que fixa prioritats i objectius. Així, per exemple, apareix menys casual la coincidència de l'aflorament sobiranista amb la seva inconsistència organitzativa.

Hi ha un fil conductor únic que busca restringir la capacitat catalana d'autogovern. És el que lliga la sentència del TC sobre l'Estatut amb l'amenaça, ara, d'una llei que permeti supervisar els pressupostos *autonòmics*. La desigualtat de forces és evident. El govern de l'Estat pot canviar el mapa de caixes movent un dit, és l'interlocutor reconegut pels gestors polítics europeus de la crisi, controla els mecanismes de recaptació i els administra com vol, monopolitza la representació exterior i dicta a la premsa internacional el relat de les responsabilitats locals de la crisi. Al davant hi ha la Generalitat, amb una reduïda capacitat de maniobra que l'Estat procura deixar en evidència cada dia, i un catalanisme majoritari que sempre avisa però gairebé mai no actua. Un catalanisme que, malgrat l'excepcionalitat de la conjuntura, apareix poc cohesionat i poc convençut de la fermesa del suport social de què disposa.

Molts dels factors de desigualtat de la partida no poden ser corregits per simple voluntat política. Però hem de protegir els instruments assolits. No podem renunciar a tenir una relació directa amb el món. Si ens expliquen els nostres adversaris és perquè tenim un dèficit de presència internacional. No hem de tancar *ambaixades* perquè potenciar i incrementar les oficines polítiques, econòmiques i culturals a l'exterior és una prioritat. No és qüestió de preu. Som un actor nacional en un entorn global. Ningú no ens representarà millor que nosaltres mateixos.

Durant aquests darrers anys, a la intel·ligència de l'Estat (¿com en diuen, si no, del dèficit fiscal acumulat?) hi hem oposat molta ingenuïtat, molta lírica grandiloqüent, molta pirotècnia profètica. Caldrà audàcia i valentia per construir l'estat i soldar la nació, però no n'hi haurà prou. Jordi Carbonell, amb antcipació clarivident, va popularitzar la proclama: "Que la prudència no ens faci traïdors". Que la ingenuïtat i la manca d'intel·ligència tampoc.

Afeblir el catalanisme sobiranista constitueix la prioritat del bloc espanyolista articular al voltant de l'Estat. I disposen de suficients recursos humans i materials per assolir els seus objectius. Un cop redefinida la situació basca, tots els seus esforços es poden concentrar en el front català. Poden moure totes les peces en la mateixa direcció. Amb l'avantatge afegit de comptar amb molts aliats dins de Catalunya. I que el discurs de la catalanofòbia troba un terreny adobat a Espanya, que proporciona rendiments electorals. Així, l'Estat pot transitar fàcilment de la jugada astuta (*"que se consiga el efecto sin que se note el cuidado"*) a la flagrant: per buscar l'exhibició de la força prò-

Afeblir el catalanisme sobiranista és la prioritat del bloc espanyolista articular al voltant de l'Estat. I disposen dels recursos per assolir el seu objectiu